

Карел Чапек

Разпъването му на кръст

И Пилат¹ извика Наум, човек учен, запознат с историята, и му каза:

– Науме, много съм недоволен, че нашият народ е намислил да разпъне този човек. Това е беззаконие, дявол да го вземе.

– Ако нямаше беззакония, нямаше да има и история – рече Наум.

– Не искам да имам нищо общо с тая работа – каза Пилат. – Кажете им да помислят още.

– Късно е вече – рече Наум. – Аз наистина следя събитията само по книгите и затова не отидох сам на лобното място; но преди малко дотича оттам слугинята ми и разправи, че вече бил разпнат, в средата между двама други: от дясната му страна имало един мъж, а от лявата друг.

И Пилат помръкна, скри лице в шепите си. След малко той каза:

– Тогава да не говорим вече за това. Но моля ти се, какво собствено са извършили тези двама души от лявата и дясната му страна?

– Знаеш ли, че не мога да ти кажа – отвърна Наум; – едни казват, че били разбойници, а други, че били някакви проповедници. Доколкото съдя по историята, трябва да са се занимавали с политика; но не мога да проумея защо народът ги разпъна и двамата наведнаж.

– Не разбирам – каза Пилат.

– Ето какво – рече Наум. – Понякога хората разпъват този отдясно, а други път този отляво; в историята винаги е било така. Всяка епоха си има своите мъченици. Има епохи, когато хвърлят в затвора или разпъват тези, които се борят за своя народ, в други епохи пък идва ред на тези, които казват, че трябва да се борим за бедняците и робите. И двете неща се редуват, всяко си има свое време.

– Аха – рече Пилат. – Значи вие разпъвате на кръст всеки, който се заеме да извърши нещо свястно.

– Кажете речите – каза Наум. – Но работата не е толкова проста. Понякога ти се струва, че хората се впускат в борбата повече от омраза към другите, отколкото от желание да осъществят оная свястна идея, която проповядват. Хората биват разпъвани заради нещо красиво и велико. Този, който е разпънат в момента, принася в жертва своя живот за велико дело, но оня, който го домъква и заковава на кръста, той, Пилате, е зъл и див, и отвратителен за гледане. Народът, Пилате, е нещо велико и красиво.

– Поне нашият, римският народ – рече Пилат.

– И нашият – каза Наум. – Но да бъдеш справедлив към бедните е

1. ПИЛАТ – Пилат Понтийски, известен от Новия завет и от една бележка на римския историк Тацит, е бил юдейски прокуратор на римска служба от 26 до пролетта на 36 година.

също така нещо велико и красиво. Само че тия хора ще се задушат от ненавист и злоба към големите и красиви неща; а другите веднъж са с тебе, веднъж с мене и винаги помагат да бъде разпънат тъкмо този, на когото е дошъл редът; или пък само наблюдават отстрани и си казват: Пада му се, да беше подкрепял нашата партия.

– Защо тогава – рече Пилат – разпъват този в средата?

– Работата е такава – отговори Наум. – В случай че спечели този отляво, той ще разпъне другия отдясно, но преди да направи това, ще разпъне този в средата. Ако спечели този отдясно, ще разпъне другия отляво. Но преди него ще разпъне този в средата. Разбира се, може да се случат неразбории и междуособици; тогава този отдясно и този отляво заедно ще разпънат този, който е в средата, защото той не е решил още против кого от двамата да се обяви. Изкачи се на покрива на своя дом и погледни Хакелдамовото поле²: омраза отляво, омраза отдясно и между тях – онзи, който, както разправят, с любов и разум искал да помири двете страни. А освен това ще видиш и маса зяпачи, които обядват през това време, донесли са и храна със себе си. Но нещо притъмня като че ли; сега всички ще се разбягат в къщи, за да не ги измокри дъждът.

И когато настана шестият час, спусна се мрак по цялата земя и така беше до девет часа. В девет часа този, който беше в средата, извика със силен глас:

– Елои, елои, лама сабахтани?³

И ето – завесата в храма се разкъса на две отгоре додолу, а земята се разтърси и скалите се пропукаха.

КРАЙ

2. ХАКЕЛДАМА (арамейски) – поле на кръвта, място в Ерусалим, където са били погребвани чужденците и което, според Евангелието от Матея, е било купено срещу тридесетте сребърника на Юда.

3. ЕЛОИ, ЕЛОИ, ЛАМА САБАХТАНИ? (староевр.) – Боже мой, боже мой, защо ме изостави?

© 1932 Карел Чапек
© 1968 Светомир Иванчев, превод от чешки

Karel Čapek
, 1932

Сканиране, разпознаване и редакция: К. Ч.

Издание:

Карел Чапек. Книга апокрифи. Разкази
Издавателство „Народна младеж“, София, 1968
Редактор на издателството Вера Филипова
Художник Иван Кирков
Художествен редактор Иван Стоилов
Технически редактор Лазар Христов
Коректор Мери Керанкова

Karel Čapek. Kniha apokryfů
Vydání 4
Československý spisovatel. Praha, 1964

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10653>]